

POŠTNI GLASNIK

Stanovsko in strokovno glasilo Zveze poštних organizacij za Slovenijo v Ljubljani.

Izhaja 1. in 15. v mesecu. — Cena 24 dinarjev na leto. Naročnina se plačuje naprej. — Oglasi po dogovoru.

Rokopise na uredništvo „Poštnega glasnika“ v Ljubljani. Reklamacije, oglase in drugo pa na upravništvo lista. — Rokopisi se ne vračajo.

Letnik VI.

V Ljubljani, dne 15. julija 1926.

14. številka.

Joško Čampa:

Klofute.

V zadnjih časih doživljamo državni nameščenci udarec za udarcem. Najprej je vlada podaljšala rok za pridobitev pokojninske pravice od deset na petnajst let. S tem činom se naša država pač ni proslavila. Kajti jemati človeku njegove pridobljene pravice ni samo nehuman in nekulturen čin, marveč je to uvanje komunizma v družabni red od zgoraj. Prav za prav je to še slabše od komunizma, kajti v tem slučaju razlašča vlada najsiromašnejši sloj v državi, dočim je pravi komunizem pravičen vsaj toliko, da razlastuje vse državljane brez razlike. Morda bi se dalo teh pet let še kako preboleti, toda drž. nameščenci v tej državi imamo zlé slutnje, ki so opravičene toliko bolj, ker so nam uresničenje teh slutenj voditelji naroda in države napovedovali že iz ministrskih stolic. Danes samo za pet let, prihodnjič za deset in čez nekaj let bo kak slaven režim pokojnino drž. nameščencem s potezo peresa v ponižnem amandmanu k finančnemu zakonu sploh ukinil.

Odkrito povemo svoje mišljenje: vlada naj to kar takoj stori, da bomo drž. nameščenci vedeli, pri čem smo. S tem bo razjasnjeno stališče na obe strani: za drž. nameščence, ki se bodo znali potem sami na ta ali oni način osigurati za starost bodisi z ustanovitvijo lastnih zavarovalnih in pokojninskih institucij ali pa z nepoštenostjo, ki nam je ne bo smel potem nihče zameriti; po drugi strani pa bo stališče razjasnjeno tudi za državo in ostale državljane, ki bodo vedeli, pod kakšnimi okolnostmi in kakšni ljudje se posvečajo drž. službi ter kakšne perspektive se odpirajo državnim upravi v takih razmerah.

Drugo zaušnico je prisolila vlada drž. nameščencem s podaljšanjem provizorija, odmerjenega v čl. 234 uradniškega zakona na prva tri leta po njegovem uzakonjenju. S tem ukrepom je privedla vlada državo v absurdnost, ki nasprotuje ustavi, državnemu pravu in principom moderno urejene države sploh. Kar povejte nam, koliko modernih in demokratičnih držav je na svetu ali v Evropi, ki bi imele nestalno uradništvo. Kajti nobena pravno urejena država na svetu ni tako zaslepljena, da bi vbrizgavala v glavne žile svojega telesa razkrajalne strupe, da bi svoj pravni red disorganizirala v samih nosilcih tega reda. Tak sistem vodi neizbežno do državne in socialne katastrofe, ker je upravni aparat države inficiran s tem v svojem osrčju. Državna služba brez stalnosti, brez pravne in materialne sigurnosti, more privabiti le elemente, ki so zmožni tvegati v razrahljani upravi subverzivna dejanja, ki meje ali pa celo prehajajo v zločine. Bitja, ki so v človeški družbi tako rekoč brezpravna in ki jim nikoli ni osigurana eksistenca, ki ne vedo, ali ne bodo postavljena morda že jutri brezsrčno na cesto — taka bitja imajo izbirati samo med dvojnimi zlomi: med ječo in gladom na

cesti. Težko je reči, katero izmed teh dveh je hujše. Življenje te vrste je velik riziko, za katerega občutijo nagnenje samo svojevrstne nature, ki so blizu kadra kriminalnih tipov.

Praktično to podaljšanje nestalnosti za drž. nameščence v splošnem, zlasti pa za one, ki še niso dozoreli za pokoj, ne bi pomenjalo posebnega zla, ako bi ne šlo pri tem za pravne norme in principe, ki se rušijo s takim postopanjem tako, da po nekaj letih take prakse pravo ne bo več pravo, marveč anarhija izelastificiranih zakonov — pravi konglomerat, ki bo dopuščal posameznikom uganjati orgije samovoljstva. Pozabiti ne smemo povrh tega, da daje čl. 71, pa tudi druge določbe urad. zakona režimom moč, da lahko izigravajo stalnost, če tudi bi ta ne bila suspendirana.

Nam je dobro znano, kakšni nameni so vodili vlado pri podaljšanju uradniške nestalnosti. Prvič so nestalni drž. nameščenci, ki jim grozi vsak hip uboštvo ceste, najponižnejši hlapci in priganjači režima, kar je nemale važnosti zlasti za dobo volivne agitacije. Drugič se gnili režimi varno naslanjajo na odvisen, vseh pravic oropan in zaslužjen kader drž. uradništva, ki je duša upravnega aparata. Tretjič veleva partizanski moloh, da je treba perlustrirati obstoječe uradniške garniture, kakor pač že zahteva to politični kurz. In četrtič — pa kaj bi razkladali stvari, ki so poznane že vsem ljudem! — Naša mlada država je nesrečna silno. V tej državi je alfa in omega interes politične stranke, interes režima. Ni je več ne državne in javne, pa tudi že skoro ne več zasebne zadeve, ki bi se ne obravnavale edinole z vidika teh interesov. Stvar, ki bi bila iz stališča državnih in narodnih interesov še tako dobra, koristna in pravilna, je odklonjena in obsojena v smrt, če se ne krije z interesi partije in režima. Zveni to paradokso — ali je resnica, da so si v tem enake vse naše politične stranke in vsi režimi. Nobeden ne služi državi iz čistih namenov. Zato ni čudno, da je spričo te malikovavske zamaknenosti v partijo zašel parlamentarizem v močno krizo, da ne uživa več zaupanja in da iščejo zdrave narodne plasti nove forme za državno upravljanje. V zadnjem času je izšel tudi iz organizacij drž. nameščencev klic, da naj se zamenja popačeni parlamentarni režim z uradniško vlado. Kajti to, kar se uganja nad narodom splošno in nad jugoslovanskimi drž. nameščenci posebej, je nemorala posebne vrste.

In na vse to se pripravlja drž. nameščencem še nov udarec v noveli, s katero namestila podaljšati vlada stanovanjski zakon. In ta udarec bo v praksi za nas najbolj občutljiv.

Ob priliki klofut, ki so bile prisoljene v dar drž. nameščencem kot nagrada za njegovo patriotično požrtvovalnost, so aludirali nekateri politični listi na razmere v naših strokovnih organizacijah. Posebno hudo so nam nekateri zamerili, ker nismo potom svo-

jih organizacij dvignili huronskega vpitja proti ukrepom vlade.

Zadeva je taka: Mi smo v sedmih letih, odkar se pita narod z neverjetno ciničnimi krilaticami in varljivkami, ki profanirajo najsvetlejšo historično doživetje našega naroda, že dovolj protestirali in napisali že cele gore spomenic. To je edino dovoljeno orožje naših organizacij; toda je na žalost tako orožje duha in argumenta v državi, kjer odloča ljudsko usodo aritmetična umetnost poslušanskih glasov, ki so le poslušen aparat politično-strankarskih interesov, kakor vzdih otroka, ki ga grabi kolesje ogromnega stroja. Naše organizacije so revne in ne morejo razpolagati z velesilo tiska; za seboj nimamo javnosti in ne vpliva v narodu. Izvrševavci smo zakonov, in ker ječi narod pod strašno gospodarsko pezo, je obrnjen odij nevzgojenih mas proti drž. nameščencem, ker zamenja izvrševavca zakona z njegovim ustvariteljem, ki ostane v mentaliteti našega strankarskega in političnega boja za javnost spretno skrit. Zato smatra tri četrtine naroda drž. nameščence za balast, za ljudsko zlo, ki ga je treba preganjati in zatirati. Politične stranke in njihovo časopisje se zavzema za drž. nameščence samo ob volitvah, in še takrat tako, da ga je sram zavoljo humbuga in skrajne demagogije, ki se uganja nad tako zvanim cvetom naroda, nad njegovo inteligenco. Skratka, naše organizacije niso partija, kateri bi stali na čelu poslanci, naš stan v parlamentu nima mandatov in zato nas režim ne potrebuje ter nas ne vpraša, kakšne so naše želje. Ostrejša sredstva, s katerimi se uspešno bore drž. nameščenci civiliziranih evropskih držav, so pri nas nemogoča, ker obstoja v naši državi za lačne poseben zakon.

Edino, kar nam preostaja, je protest in cesta. In da gremo na cesto, kamor smo tudi že nekolikokrat šli, kakšen bi bil uspeh in efekt? Dogodki zadnjih časov so nas poučili dovolj, da se še vse bolj jeklene organizacije, nego so naše, s ceste niso vrnile zmagnosno. Režim kvitira ljudski glas z omalovažujočo gesto, češ da cesta ni kompetentna razsojati o delu in ukrepih režima. Kompetenten v naši državi je tisti, ki se opira na silo, na fizično moč in na moč oblasti.

Nič ni čudno torej, če smo drž. nameščenci onemeli in utihnil. Mirno pričakujemo tega, kar mora nujno priti in česar ne bi želeli, da pride. Ali mi si operemo roke.

Ves narod in vsa javnost je živo zainteresirana na tem, da bodo državni uradi to, kar morajo biti, da bo državna uprava čista in nekoruptna in da bodo drž. nameščenci ljudje — poštenjaki. Kajti le v tem je dana garancija, da bo spoštovan zakon, da se nad narodom in nad vsemi stanovi v državi ne bo izvršavalo pljačkanje. Zato naj narod, naj javnost govori, da se neha v tej državi pohujšljiva igra z uradništvom — ne samo v korist in zavoljo drž. nameščencev, marveč zavoljo koristi države in državljanov.

Strokovni del. Uniforme.

Na vsak način bo treba misliti tudi na službene obleke za poštne uradnike. Koliko oblek umazemo in potrgamo v uradu, to vemo samo tisti, ki delamo pri prometu. Pred strankami pa tudi ne moreš in tudi ne smeš nositi razcapanih cunj. Ako bi imeli uradno močno in trpežno uniformo, kakor jo ima vojaštvo, orožništvo, finančna kontrola itd., bi vzdržala gotovo več, nego sedanje povojne obleke. Poznam uslužbenca, ki uporablja še stare avstrijske uniforme pri narodnih in cerkvenih slavljih in tudi v službi, samo da imajo jugoslovanske našitke. Seveda so našitki različni, pomagajo si pač, kakor si morejo, samo da obvarujejo svoje civilne obleke, ki so za nas še vedno predrage. Vendar izgleda smešno, ker jih vsak po svojem prikroji, zato bo treba vsekakor točno predpisana službena obleka. Morda bi načela Zveza to vprašanje v sporazumu s Savezom, pa bi se dala doseči morda kakšna podpora v ta namen. Kaj porečete k temu gospodje prometni in peronski kolegi? Aniteš.

Organizatorično gibanje. Društveni zakon.

Marsikatero društvo, ki se ustanovi in mora predložiti oblastvu svoja pravila, ali pa društvo, ki izpremeni svoja pravila in mora to izpremembo javiti oblastvu, ne ve, da je način sestave pravil vezan na zakon. Ta določila ureja zakon o društvenem pravu (kratko: društveni zakon) od 15. novembra 1867. To je še bivši avstrijski zakon, ki je sicer prav za prav z naredbo ministrskega sveta od 20. maja 1919 (Uradni list deželne vlade za Slovenijo od 26. maja 1919) razveljavljen, vendar se ravna po naša oblastva še vedno po tem zakonu. Zlasti važen je člen 4. tega zakona, ki določa, kako morajo biti pravila sestavljena. Ker se torej dela v praksi vedno še po tem zakonu, je potrebno, da poznajo ta zakon z vsemi pripombami in izvršilnimi določili vsa društva. Zato ga objavljamo tukaj v slovenskem prevodu. Društvom priporočamo, da shranijo ta »Poštni glasnik«, ker jim utegne čestokrat prav priti. Določbe z navadnim tiskom so prava določila (členi) zakona, besedilo s stisnjem in odstavčnim tiskom pa so izvršilna določila in pojasnila k posameznim členom. Besedila v oklepajih so opombe uredništva (o. u.). Glasi pa se v prevodu tako-le:

DRUŠTVENI ZAKON.

Zakon on 15. novembra 1867, drž. zak. štev. 134.

Prvi del.

O društvih v obče.

Čl. 1. Društva so dovoljena po določilih tega zakona.

Meščanske in strelske korporacije se ne smatrajo za društva v smislu tega zakona.

Čl. 2. Društva in družbe, ki računajo na dobiček, potem vsa društva za bančne, kreditne in zavarovalne posle, kakor tudi rentni zavodi, hranilnice in zastavljalnice, ne spadajo pod določila tega zakona, ampak obstoje za nje posebni zakoni.

Čl. 3. Ta zakon tudi ne pride v poštev: a) na duhovne rede in kongregacije, dalje na verske bratovščine sploh katere se morajo presojeti po posebnih zakonih in predpisih, ki veljajo za nje; b) na zadrage in obrtniške podporne blagajne, ki so utemeljene po obrtnem (zadružnem) zakonu; c) na rudarske družbe in bratovske skladnice, ki so osnovane po rudarskem zakonu.

Katoliška društva in cerkvene bratovščine spadajo pod določila tega zakona.

Čl. 4. Nameravano ustanovitev društva, ki spada pod določila tega zakona, morajo ustanovitelji pismeno prijaviti političnemu deželnemu

oblastvu ter priložiti tej prijavi pravila društva. Iz pravil mora biti razvidno:

- namen društva, sredstva za dosego tega namena in način izvajanja teh sredstev (zakonita sredstva — o. u.);
- način ustanovitve in obnove društva;
- sedež društva;
- pravice in dolžnosti društvenih članov;
- organi društvenega vodstva;
- pogoji, pod katerimi so sklepi, spisi in razglasi veljavni (statutarno podpisovanje vseh listin — o. u.);
- način, kako se poravnava spori, ki izvirajo iz društvenega razmerja;
- zastopanje društva na zunaj;
- določila o razpustu društva.

Čl. 5. Pravila je treba predložiti v 5 izvodih. Na zahtevo naznanitelja mora oblastvo takoj dati potrdilo o prejemu prijave odnosno pravil. Vsakomur je dovoljeno vpogledati pravila, ki leže pri deželnem oblastvu, in si napraviti prepis.

Vsaka nova ali izpremenjena društvena pravila je treba predložiti v 5 izvodih pristojnemu okrajnemu glavarstvu odnosno (v Ljubljani — o. u.) policijskemu ravnateljstvu. Vloga mora biti kolkovana s 5 Din, vsaka priloga in vsak izvod pravil pa z 2 Din. Za rešitev se priloži kolek za 20 Din. Če je društvo oproščeno plačila takse, mora to izpričati v glavi vloge s predpisano štampljko. One takse, od katerih društvo ni oproščeno, je treba v vsakem primeru plačati. Pri novih pravilih morata imeti vsaj dva izvoda pravil originalne podpise predlagateljev, pri izpremembi pravil pa podpise v to upravičenih odbornikov. Pravila morajo ustrezati vsem točkam čl. 4 društvenega zakona. V interesu društev samih je, da so vse vloge kompletne in predpisno opremljene, kajti drugače so društva sama kriva, če se rešitev zavleče.

Čl. 6. Če je društvo po svojem namenu ali po svojem ustroju nepostavno, protizakonito ali državi nevarno, sme oblastvo ustanovitev takega društva zabraniti. Ta prepoved se mora izročiti tekom 4 tednov po izročitvi prijave (čl. 4 in 5) pismeno in z navedbo razlogov.

Rok počenja z dnem, ko se vložijo pravila v vložni zapisnik deželnega oblastva. Prepoved ni veljavna, če dostavi oblastvo vložitelju to odredbo šele po preteku 4 tednov od vložnega dne.

Čl. 7. Če oblastvo v tem času (4 tedne — o. u.) prijaviteljenega društva ne prepove ali če ga že prej dovoli, sme društvo takoj začeti s svojim delovanjem.

Vzlic temu, da oblastvo delovanja društva ni prepovedalo, vendar ne sme začeti društvo z izvajanjem tistih določb svojih pravil, za katere je potrebno po veljavnih zakonih še posebnega dovoljenja, n. pr. prirejanje gledaliških predstav.

Čl. 8. Proti prepovedi, ki jo je odredilo deželno oblastvo, sme napraviti društvo tekom 60 dni priziv na ministrstvo za notranja dela.

Čl. 9. Če delovanje društva ni bilo prepovedano ali če ni bil tak sklep prizivnim potom zopet razveljavljen, mora oblastvo obstoj društva po vsebini predloženih pravil pismeno potrditi, če društvo to zahteva. To potrdilo izpričuje pravno existenco društva za javni in državljanski promet.

Čl. 10. Določila členov 4 do 9 tega zakona veljajo v izjemo v čl. 11 tudi, kadar se izpremene pravila, ustanove podružnice ali pa osnujejo zveze več društev med seboj, kolikor so te zveze po zakonu sploh dovoljene (čl. 33).

Čl. 11. Za društva, katerih delovanje se razteza po podružnicah na več dežel, kakor tudi za zveze (udruženja) društev, ki pripadajo več deželam, je glede uradnega poslovanja po čl. 4 do 10 kompetentno notranje ministrstvo, na katero je treba poslati tozadevne prijave.

Ne spada pa pod ta člen osnovanje društva, katero nima podružnic, pa razteza svoje delovanje na več pokrajin in v njih prireja zborovanja. — Za osnovanje podružnice inozemskega društva je treba posebnega dovoljenja od strani ministrstva. — Ustanovitev zveze tuzemskih nepolitičnih društev z inozemskimi nepolitičnimi društvi po društvenem zakonu ni prepovedana.

— Če društvena pravila določajo, da stopi društvo v zvezo z že obstoječim društvom, ni s tem ta društvena zveza še utemeljena, ampak šele predvidena.

Čl. 12. Načelstvo (predsedstvo) društva mora v treh dneh po sestavi odbora naznaniti oblastvu člane odbora z navedbo njihovega stanovišča in s posebno oznako onih, ki zastopajo društvo na zunaj. To prijavo je poslati v krajih, kjer se nahaja lašno državno varnostno oblastvo, temu oblastvu, v ostalih krajih pa okrajnemu političnemu oblastvu. (V Ljubljani torej policijskemu ravnateljstvu, v mestih z lastnim štatutom, v katerih ni pravega drž. varnostnega oblastva, magistratu, v ostalih krajih pa pristojnemu okrajnemu glavarstvu — o. u.). Pri društvih, ki so razdeljena na podružnice, mora napraviti to prijavo vsaka podružnica.

Pod besedo »predsedstvo društva« se mora razumeti celokupni korporativni vodstveni organi (društveni odbor kot predstojništvo), ne pa samo »predstojniki«, ki so izvoljeni v zastopstvu društva.

Čl. 13. Če razdeli društvo med svoje člane računsko ali poslovna poročila ali druge take izkaze o svojem delovanju, mora predložiti to poročilo ali izkaz v treh izvodih oblastvu, ki je označeno v čl. 12. Oblastvo more društvo k temu prisiliti z redovno kaznijo do 10 goldinarjev.

Čl. 14. Vsako društvo sme imeti svoja zborovanja javno. Vendar se osebe, ki niso člani ali povabljeni gostje društva, ne smejo udeležiti razprave. Niti člani niti poslušalci ne smejo priti na zborovanje oboroženi, za kar mora paziti predsednik zborovanja.

Društveno zborovanje se zaradi tega, ker se vrši v smislu čl. 14 tega zakona javno, ne more smatrati za ljudsko zborovanje v smislu čl. 1 zborovalnega zakona. Zato je društveni predsednik, ki bi javnega zborovanja ne prijavil oblastvu, odgovoren samo po čl. 36 društvenega zakona, ne pa tudi po čl. 19 zborovalnega zakona. — Povabljeni gostje se smejo udeleževati debate, ne pa ostali poslušalci, ki niso člani društva. To pa ne daje nobenega povoda, da bi politično oblastvo preiskovalo, ali je društvo pri sprejemu kaknega člana postopalo po vseh formalnostih pravil in ali grede torej tisti osebi članske pravice ali ne. — Državni uradniki v uniformi se kot oborožene osebe ne smejo udeležiti društvenega zborovanja.

Čl. 15. Društveno predsedstvo mora vsako društveno zborovanje naznaniti vsaj 24 ur poprej v čl. 12 navedenemu oblastvu, in sicer z navedbo kraja in časa zborovanja. Če je zborovanje javno, mora tudi to pripomniti.

Sestanki družabnih društev, ki se vrše na osnovi pravil izključno v družabno zabavo, ne spadajo pod ta člen. — Pri društvenih zborovanjih izven političnega okraja, v katerem ima društvo svoj sedež, se mora izročiti oblastvu poleg prijave za zborovanje tudi dokazilo pravnega obstoja društva, kakor tudi legitimacija vložnikov prijave, kajti drugače je presoja zakonitosti prijaviteljenega zborovanja in kontrola v smislu čl. 21 nemogoča. — Iz tega, da nima društveni zakon nobene določbe o zborovanjih na prostem, dočim zborovalni zakon dopušča taka zborovanja samo na posebna dovoljenja oblastva, se mora sklepati, da društvena zborovanja pod milim nebom sploh niso dovoljena. — Kot društveno zborovanje v smislu tega zakona je smatrati vsako po predsedstvu sklicano zborovanje društvenih članov, ne glede na to, v kakšen namen in v katerem kraju se vrši. — Prijavna dolžnost obstoji (razen primera čl. 19

zakona) v pogledu vsakega društvenega zborovanja, tudi če ni sklicano v svrhu »razprav« ali »sklepov« (čl. 14 in 18 zakona); celo društveni sestanki, ki so sklicani v družabne namene ali na katerih se poslušajo predavanja brez debate, niso izvzeti od prijave. Društvo je dolžno prijaviti tudi tak sestanek, ki je bil sklican na osnovi sprejetega sklepa članov na kakem prejšnjem sestanku, na katerem je bil navzoč zastopnik oblastva. — V prijavi mora biti kraj zborovanja natančno določen. Če je bila navedena kaka hiša kot kraj sestanka, ne odgovarja prijavi, če govori govornik pred hišo zbrani množici, pa če tudi govori iz notranjosti hiše. — Za prijavo sestanka ne zadostuje, če predloži sklicatelj oblastvu dolžnostni izvod tiskovine, s katero se je sklicalo društveno zborovanje.

Čl. 16. Ta prijava, kakor v čl. 12 in 13 navedene prijave so kolka proste. (Z novim zakonom o taksah je ta člen razveljavljen — o. u.)

Čl. 17. Za varovanje zakona in za ohranitev reda na društvenem sestanku ima skrbeti pred vsem predsednik. On mora proti protizakonitim izjavam ali dejanjem takoj nastopiti in, če zborovalci njegovih odredb ne slušajo, zborovanje zaključiti.

Čl. 18. Oblastvu je dano na voljo, da odpošlje k vsakemu društvenemu zborovanju svojega zastopnika. Temu se mora odkazati na zborovanju primerno mesto po njegovi izbi in mu dati na zahtevo pojasnilo o osebi predlagatelja ali govornika. Ta je tudi upravičen zahtevati sestavo zapisnika o predmetih razprave in o storjenih sklepih. Praviloma ima odposlati zastopnika v čl. 12 označeno oblastvo, vendar pa je lahko to pridržano deželnemu (pokrajinskemu — o. u.) oblastvu po njegovi lastni odredbi. Vlada sme vsak čas zahtevati vpogled v zapisnike o društvenih zborovanjih.

Čl. 19. Določila o prijavi društvenih sestankov (čl. 15) in o odposlanju vladnega zastopnika (čl. 18) se ne nanašajo na seje načelstva in nadzorstva.

Čl. 20. Nobeno društvo ne sme delati sklepov ali izdajati odlokov, ki nasprotujejo zakonom ali s katerimi si društvo po vsebini in obliki lasti avtoriteto v kaki panogi zakonodaje ali eksekutive.

Oblastvo ima pri društvenih zborovanjih čuvati samo državnopolicijske interese, torej nastopiti samo proti takim sklepom, ki bi nasprotovali čl. 20 in 24 tega zakona. Zato oblastvo glede sprejetih sklepov nima pravice preiskovati, ali nasprotujejo pravilom.

Čl. 21. Če se priredi društveni sestanek (shod, zborovanje, skupščina) proti predpisom tega zakona, ga oblastvo prepove in po okolnostih razpusti. Ravno tako mora vladni zastopnik, oziroma če ta ni bil odposlan, oblastvo zaključiti zborovanje, ki je bilo sicer v smislu zakona sklicano, pa se pripete na zborovanju protizakoniti dogodki ali pa se razpravljajo stvari, ki leže izven delokroga, ki ga določajo društvena pravila, ali pa če začne dobivati grozeč značaj.

Čl. 22. Kakor hitro se razglasi društveno zborovanje za razpuščeno, morajo navzoči kraj sestanka takoj zapustiti in iti narazen. Če se zborovalci tej odredbi ne pokore, sme oblastvo porabiti nasilna sredstva za njihovo odstranitev.

Čl. 23. Prošnje ali spomenice, ki jo društva predlože, ne sme izročiti več kot deset oseb.

Čl. 24. Oblastvo mora razpustiti vsako društvo, če sklone ukrepe ali izda odločbe, ki nasprotujejo določilom čl. 20 tega zakona, če prekorači svoj po pravilih odmerjeni delokrog ali sploh, če več ne ustreza pogojem svojega pravnega obstoja.

Društvo zadobi svojo pravno eksistenco šele s konstituiranjem. Zato se nekonstituirano društvo zaradi dogodkov, ki so se zgodili pri konstituiranju ali pred njim, tudi razpustiti ne more. — Tu mišljeno prekoračenje s pravili odmerjenega delokroga mora zadeti društvo, torej one organe, po katerih stopi društvo kot tako v akcijo. Pravilom nasprotno ravnanje posameznih društvenih članov ali skupin samo po sebi ne zadostuje. — Društvo se ne more storiti odgovornim za vsako izjavo ali delovanje posameznih društvenih članov.

Čl. 25. Odlok o razpustu pripada po pravilu deželnemu oblastvu, v primeru čl. 11 pa notranjemu ministrstvu, na katerega se tudi more tekom 60 dni vložiti priliz proti razpustni odločbi

deželnega oblastva. Podrejena oblastva pa so vendar upravičena, do končno veljavne odločbe ustaviti delovanje društva, pri katerem so nastopili v čl. 24. navedeni razlogi za razpust.

Čl. 26. Prostovoljni razpust društva mora odstopivše društveno načelstvo takoj naznaniti deželnemu oblastvu in ga objaviti v uradnem listu.

Čl. 27. Vsak oblastveno odrejeni razpust društva se razglasi v uradnem listu. Ob tej priliki uvedejo oblastva tudi primerno zakonite ukrepe glede društvenega premoženja.

Čl. 28. Pod oblastvom, ki ga omenja ta zakon, je mišljeno, če ni drugače določeno, po navadi politično okrajno oblastvo (okrajno glavarstvo o. u.), v krajih, kjer je posebno deželno varnostno oblastvo (policijsko ravnateljstvo — o. u.), pa to oblastvo. Če je nevarnost za javni red in za javno varnost posebno velika, sme pa tudi vsako drugo oblastvo, kateremu je skrbeti za to dvoje, prepovedati ali razpustiti vsako društveno zborovanje, ki ni bilo sklicano ali ki se ne vrši po predpisih tega zakona, ali pa ustaviti delovanje društva, ki je bilo ustanovljeno, ne da bi izpolnilo zakonite pogoje, ali ki bi dalo po čl. 24 povod za razpust. O tem je treba vselej takoj obvestiti pristojno oblastvo.

Drugi del.

O političnih društvih.

Čl. 29. Za politična društva veljajo, poleg običnih odredb prvega dela še naslednja posebna določila.

Čl. 30. Inozemci, ženske in mladoletni, se ne smejo sprejemati kot člani političnih društev.

Za članstvo upravičuje samo fizična polnoletnost.

Čl. 31. Načelstvo mora tvoriti najmanj pet in največ deset članov.

Namestniki se tu ne štejejo.

Čl. 32. Politična društva so dolžna, v čl. 12 imenovani oblasti naznaniti svoje člane tekom treh dni po pričetku društvenega delovanja oziroma po vsakem sprejetju novega člana in predložiti vsako leto izkaz o številu svojih članov. Te vloge so kolka proste.

Čl. 33. Političnim društvom je prepovedano, ustanavljati podružnice, tvoriti med seboj zveze ali drugače se vezati z drugimi društvi, bodisi pismeno bodisi po delegatih. Ravno tako ne sme noben član načelstva pripadati načelstvu kakega drugega političnega društva.

Političnemu društvu ni dovoljeno, pridružiti se kakemu drugemu društvu pri shodu, katerega je to društvo že prijavi. — Nobeno politično društvo se ne sme pridružiti zborovanju, ki ga je kako drugo društvo sklicalo in že prijavi, ker bi se smatralo to za izjavo, da se namerava zvezati s tem društvom. Tudi tiskanih društvenih sklepov si politična društva ne smejo izdajati, ker bi to tvorilo med njimi po zakonu prepovedano zvezo. Določila čl. 33 bi se kršila celo tedaj, ako bi izvolilo kako politično društvo odposlance za zborovanje kakega drugega društva. — Politična društva se tudi z nepolitičnimi društvi ne smejo vezati. Na osnovi čl. 33 pa se političnim društvom ne morejo prepovedati potovalna zborovanja.

Čl. 34. Prepovedano je nositi društvene znake.

Čl. 35. Če hoče nepolitično društvo raztegniti svoje delovanje na politične zadeve, se mora ravnati po veljavnih odredbah tega zakona, ki so določene na snovanje političnih društev. Ali je smatrat društvo za politično ali ne, o tem odloča deželno oblastvo, oziroma v primerih čl. 11, kakor tudi pri prizivih, ministrstvo za notranja dela.

Društvo, ki po svoji naravi še ni politično društvo, se zaradi samovoljne oznake »politično« društvo še ne more smatrati za tako. — Odločbo notranjega ministrstva more preizkusiti še državno sodišče.

Tretji del.

Kazenska in končna določila.

Čl. 36. Pregreške tega zakona, kolikor ne pride v poštev obči kazenski zakonik, kaznujejo sodišča kot prestopke z ječo do 6 tednov ali z denarnimi kaznimi do 200 goldinarjev.

Schichtov **način pranja**

je najboljši.

Namakaj z ŽENSKO HVALO, izpiraj s SCHICHTOVIM MILOM.

Čl. 37. V slučaju vojne ali notranjih nemirov sme vlada določila tega zakona začasno ali krajevno, popolnoma ali deloma razveljaviti.

Čl. 38. Za društva, na katera se ta zakon nanaša, prenehajo veljati društveni zakon od 26. novembra 1852 in vsi drugi zakoni, ki niso v skladu s tem zakonom.

Čl. 39. Notranjemu in justičnemu ministru se naroča, da izvršita ta zakon.

To in ono.

Zahvala. Vdova po pokojnem tovarišu Jožetu Otoničarju, gospa Danica Otoničarjeva, se najiskrenejše zahvaljuje za vse izraze sožalja, ki so ji bili na ta ali oni način izkazani ob priliki težkega udarca, zlasti pa se zahvaljuje gospodom, ki so spremili pokojnika na njegovi zadnji poti.

Na poštarski kongres v Skoplje je odpotovalo iz Slovenije 10 tovarišev in tovarišic. Glede na silno oddaljenost je sicer to precej, v primeri z zagrebškimi tovariši, katerih je šlo 36, pa malo. Ugodno priliko so zamudili oni, katerim bi služba in denar dopuščala to potovanje, kajti za razmerno mal denar bi si zdaj v družbi ostalih tovarišev ogledali kraje, katerih morda ne bodo imeli več prilike videti. Predsednik Zveze bo poročal o letošnjem kongresu v soboto 24. julija zvečer v Mariboru. Oficielno so odpotovali na kongres za Zvezo predsednik Jakše, za Sekcijo predsednik Čampa, za nižje predsednik Gruden.

Poštni dom. Za zadrugo »Poštni dom« je podpisanih doslej nad 1000 deležev po 100 Din. V kratki dobi nekaj mesecev je to vsekakor lep uspeh, vendar je podpisala doslej deleže komaj ena tretjina poštних uslužbencev v Sloveniji. Kje sta pa ostali dve tretjini? Ako bi podpisali tudi ostali poštni nameščenci deleže v tej meri, kakor so jih sedanji člani zadruga, bi bila že prekoračena vsota 300.000 Din in zadruga bi se lahko že resno bavila z vprašanjem o zidanju doma. Poglejmo še mnogo podpisov od tovarišev in tovarišic, ki jih poznamo kot zavedne člane naših organizacij, med njimi celo podpise bivših organizatorjev. Čakanje in odlašanje je neumestno. Zadruga mora vedeti, pri čem je. Zato pričakujemo, da pristopi k zadrugi vsaj še ena tretjina slovenskih poštних nameščencev in to takoj, da se bo mogel vršiti ustanovni občni zbor čimprej. — Obroke na deleže prične zadruga odtegovati s 1. avgustom t. l.

Sleherni slovenski poštni nameščenec mora biti član zadruga Poštni dom!

35 letna službena doba. Leta in leta je državno uradništvo v rajni Avstriji prosi, da se mu je službena doba skrajšala na 35 let in to dobo ima tudi odslužiti poštni uradnik v kraljevini SHS, da doseže pravico do cele pokojnine, ki je enaka aktivnim njegovim prejemkom. Vsak uradnik, ka-

teri izvršuje uradne posle čez 35 let, dela popolnoma brezplačno ter poleg tega še svojim stanovskim tovarišem škoduje v njih napredovanju, kar je vsekako nekolegialno in brezobzirno. Naša država nima za svoje uslužbence nobenega srca, čemu po 35 letni službeni dobi še uradni prah požirati in ji tlačniti. Mar ni za naše zdravje bolje, da živimo v lepi božji naravi kakor pa v prašnih, zatohlih s škodljivimi bacili prenapoljenih uradnih katakombah?! Toliko za danes, a o priliki bomo še udarili na to struno?! A. Š.

Temperatura pod klobukom. Neki francoski zdravnik je izmeril temperaturo pod klobukom in ugotovil, da je za 10 stopinj višja od temperature zunaj v naravi. Če ima poletni dan 20 stopinj Celzija toplote, tedaj znaša na glavi pod klobučinastim pokrivalom 30 stopinj. Sklepa, da je ta povečana temperatura vzrok mnogim boleznim in svetuje lahka pokrivala za poletno dobo. — (»Zdravje.«)

Zahvala. Tov. Anton Lah, upravnik pošte Moškanjci, je daroval podpisnemu društvu obveznico drž. posojila v nominalu 100 Din. Vrlemu tovarišu izrekamo pristrčno zahvalo. — Sekcija ptč. čin.

Zahvala. Tov. Ljudevit Štut, poštni uradnik na Ljubljani 1 in prvi tajnik Zveze, je podaril v počaščenje spomina pokojnega tovariša Jožeta Otoničarja za sklad Zveze poštne organizacij 100 Din. Iskrena hvala. — Zveza p. org.

Letalska pošta na Francoskem. V odpravi pisemske pošte s Francoskega v Afriko se kaže znaten napredek. Tako pride pismo iz Pariza v Maroko — ako je ugodno vreme — v 36 do 48 urah, dočim potrebujejo pisemske pošiljke za enako razdaljo po suhem in po morju 4 do 6 dni. V septembru 1925 se je odpravilo po zračni cesti Latécoère 923.015 pisem, t. j. 15.117 kg teže. Povprečno se je odpravilo na dan 30.967 pisem. Če primerjamo te številke pisemske pošte s številkami preteklih let, pa se pokaže, kako se odprava z letalsko pošto bolj in bolj uveljavlja ter vedno

bolj narodu ugaja. V mesecu avgustu je bilo odpravljenih leta 1920 24.000 pisem, leta 1921 35.000 pisem, leta 1922 142.000 pisem, leta 1923 240.000 pisem, leta 1924 360.000 pisem in leta 1925 983.000 pisem. O čemer se narodom skozi tisočletja niti sanjalo ni, s tem se ponaša socialno življenje v prvi četrtini XX. stoletja — ponaša z delom in uspehom svojih preiskavani, za kar se ni rabilo niti 20 let.

Gospodarstvo.

Preselitev Gospodarske zadruga, čevljarnice in Zveze poštne organizacij.

Gospodarska zadruga poštne nameščenecv, Zveza poštne organizacij in Sekcija ptč. činovnikov, ki so imele doslej svojo pisarno na Starem trgu št. 3, in čevljarnica Gosp. zadruga, ki je obratovala doslej v prostorih poštne hranilnice v Beethovnovi ulici, se preselijo s 15. julijem t. l. v novo adaptirane prostore na vrtu poštne direkcije Pred Prulami šte. 1. Vhod je ob Ljubljani poleg Šentjakobskega mosta. Nove uradne ure bodo razglašene s posebno okrožnico in pa v prihodnji številki »Poštne glasnik«. Zveza bo imela ta mesec svoje uradne ure še ob torkih in petkih od 14. do 15. ure.

Uradni kotichek.

Zavarovalnina pogodbenih poštarjev in poštne slov.

Za pogodbene poštarje še ni rešeno vprašanje, ali bodo morali biti zavarovani za slučaj bolezni in nezgode ali ne. Prostovoljno se poštar lahko včlani v Osrednji urad za zavarovanje delavcev. V tem primeru mora plačevati prispevke sam. Če pa bo moral biti zavarovan, ne bo plačeval poštar nikakega prispevka.

Poštni sli pa morajo biti zavarovani za bolezni in za nezgodo. Bolezenski prispevek plaču-

jeta poštni sel in njegov delodajalec, to je pogodbeni poštar, vsak polovico. Višina prispevka je odvisna od višine mezde, ki jo prejema sel in ki se deli na mezdne razrede. Tako znaša n. pr. za 9. mezdni razred (9 do 11 Din zaslužka na dan) 16 Din bolezenskega prispevka, od katerega zneska plačata poštar in sel vsak po 8 Din na mesec. Ko prejme pošta plačilni nalog, mora ves bolezenski prispevek takoj poravnati, na sli odpadajočo polovico pa odtegniti sli na koncu mesca od njegove mezde. Nezgodni prispevek in pa prispevek za delavsko zbornico pa mora plačevati sel sam.

Ali si že podpisal delež za Poštni dom?

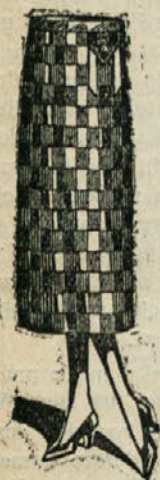
Kupujte čevlje z znamko „PEKO“, ker so najboljše, najelegančnejši in najcenejši.

Za „Zvezo poštne organizacij za Slovenijo v Ljubljani“ izdaja in urejuje Joško Jakše v Ljubljani. Za „Zvezno tiskarno in knjigarno“ Alojzij Höfler v Ljubljani.

MODNA MANUFAKTURNA TRGOVINA
FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA Stritarjeva ul. 5.
Priporoča se pri nabavi blaga za obleke. — Prodaja na obroke potom Gospodarske zadruga poštne nameščenecv.
Cene zmerne. +++++ Postrežba točna in solidna.

ŽIKA
je najboljša žitna kava!

KRILA

za dame, moderno izdelana, trpežno šport krilo Din 75 — enobarvni ševiot . 100 — modno-rižasto ali karo 140 — tenis krilo . 190 — kakor tudi bluze, plašče, kostume ter sploh vso konfekcijo za dame in otroke razpošilja po zelo znižanih cenah veletrgovina

R. STERMECKI, CELJE št. 67.
Vzorci razne manufakture se pošljejo na vpogled, ilustrirani cenik z nad 1000 slikami pa zastoj. Kdor pride z vlakom, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Proti potrdilu tudi na obroke.

ŠTEFAN ŠPELETIČ
slikar in pleskar
LJUBLJANA, Rimska c. 16.

Manufakturna veletrgovina
Hedžet & Koritnik

Brzjav: Hedžet Ljubljana Telefon šte. 75

Ljubljanska gradbena družba z o. z.
Ljubljana,

Slomškova ulica 19, telefon 527.

Gradbeno podjetje, tehnična pisarna, parna žaga, tesarstvo za stavbe in pohištvo.

Manufakturna veletrgovina
FELIKS URBANC, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta šte. 1

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega blaga po nizkih cenah.

Ivan Jelačin :: Ljubljana
veletrgovina špecerijske in kolonijal. robe
Solidna in točna postrežba. Ustanovljeno l. 1888

Fran ŠKAFAR, Ljubljana
RIMSKA CESTA 16

Mizarstvo s parno silo. Bogata zaloga modernega pohištva ter amerik. pisarniške rouleaux-oprave.

Za nakup vseh pisarniških potrebščin se priporoča
tvrdka

M. TIČAR, Ljubljana
ZVEZNA TISKARNA

LJUBLJANA
WOLFOVA ULICA ŠT. 1

Izdeluje vsa tiskarska dela: knjige, brošure, časopise, tabele, plakate, pisma, razglednice, umetniške slike, note, trgovske in uradne kuverte, pisma, vizitke, koledarje, strojno numeriranje itd. itd. po zmernih cenah

THE REX CO.
Ljubljana, Gradišče 10 — Zagreb, Sajmišče 56
Telefon št 268 interurban. — Ustanovljeno 1906.
Špecialna trgovina prvovrstnih pisalnih in kopirnih strojev, razmnoževalnih aparatov in raznovrstnih pisarniških potrebščin. Pisalni stroji na obroke.

Vsakovrstno usnje
za čevlje in tapeciranje nudi tvrdka
ANTON MARKUN
Ljubljana, Kolodvorska ul. 41.

▶▶▶ Priporočamo najboljše šivalne stroje ▶▶▶
GRITZNER in ADLER

za rodbinsko in obrtno rabo, posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje, brivce in sedlarje, nogavice, palice.

Edino le pri **JOSIP PETELINC** Ljubljana,
ob vodi blizu Prešernovega spomenika.
◀◀◀ SPREJEMAJO SE POPRAVILA STROJEV. ◀◀◀

Ustanovljeno 1852 Ustanovljeno 1888

Teodor Korn, Ljubljana
Poljanska c. 8.
(preje Henrik Korn)

krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. — Instalacija vodovodov.

Naprava strelvodov. Kopalniške in klosetne naprave. — Izdelovanje posod iz pločvine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (skatelj) za konzerve.